

Öğretmen Adaylarının Gözünden Nitelikli Öğretmen Seçimi: Ortaöğretim Fen Ve Matematik Alanları Eğitimi Bölümünde Okuyan Öğrencilerin Durumu

Qualified Teacher Selection From The Perspectives Of Pre-Service Teachers: The Situation Of Students Majored In The Department Of Secondary Science And Mathematics Education

Melis Arzu UYULGAN, Nalan AKKUZU

Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, Kimya Eğitimi ABD, İzmir

Makalenin Geliş Tarihi: 20.01.2014

Yayına Kabul Tarihi: 27.08.2014

Özet

Bu araştırma, alan öğretmen adaylarının seçimine ve atamalarına yönelik görüşlerinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmaya Ege Bölgesi'ndeki bir üniversitenin Eğitim Fakültesi'nin Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi Bölümü'nde öğrenim gören toplam 180 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırmada betimsel araştırma yaklaşımı esas alınarak veri toplama yöntemlerinden biri olan açık uçlu soru tekniği uygulanmıştır. Veri toplama aracı olarak toplam 7 açık uçlu sorudan oluşan bir anket kullanılmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi tekniği uygulanmıştır. Elde edilen bulgulardan bazıları öğretmen adaylarının alan öğretmenliği seçiminde uygulanan sınava bakış açılarının olumsuz yönde olduğunu, kaygı ve yetersizlik hissettiklerini göstermektedir. Ayrıca öğretmen adayları sadece bilişsel özelliklerin değerlendirildiği bir sınav sonucuna bağlı olarak yapılan öğretmen atamalarını yetersiz olarak değerlendirmişlerdir.

***Anahtar Kelimeler:** Kamu Personeli Seçme Sınavı, Öğretmenlik Alan Bilgisi Testi, Öğretmen Adayı, Öğretmen Atamaları*

Abstract

This research was carried out with the aim of analyzing the views of pre-service teachers, studied in Faculty of Education, about the selection and assignment of field teaching. A total of 180 pre-service teachers who were studying at the Department of Secondary Science and Mathematics Education in a university located in the Aegean Region participated in the research. Based on descriptive research methods, open ended question technique, one of the data collection tools was employed in this research. Data were collected through a questionnaire consisting of 7 open ended questions. Content analysis technique was used in the analysis of the data. Some of the acquired data showed that the pre-service teachers had negative opinions about the exam used in field teaching and felt anxiety and inadequacy. Besides, pre-service teachers found teacher assignments based merely on the results of an exam that evaluates cognitive features insufficient.

***Keywords:** Public Personnel Selection Examination, Teaching Content Knowledge Test, Pre-Service Teacher, Teacher Assignments*

1. Giriş

Türk Milli Eğitim Sistemi'nin kalitesini ve niteliğini belirleyen ana etmen sistem içerisindeki öğretmenlerin seçimidir (Coşkun, Metin, Birişçi ve Kaleli Yılmaz, 2010; Çevik ve Yiğit, 2009). Eğitim sistemimiz yaklaşık 150 yıllık köklü bir öğretmen yetiştirme geçmişine sahip olmasına rağmen “bilen öğretir” anlayışının sürdürüldüğü görülmektedir. Fakat öğretmenlik mesleği bu anlayıştan oldukça uzak eğitim bilimleri ile özdeşleşmiş bir meslektir. Bu mesleğin gerektirdikleri halen tüm dünyada araştırılmaktadır (Okçabol, 2004).

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 43. maddesinde öğretmenlik mesleği; “devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleği” olarak tanımlanmıştır (Akyüz, 2007). Bu tanım üzerine eğitsel amaçlı gerçekleştirilmesi gereken tüm görev ve sorumluluklar öğretmenlik mesleğine aittir (Murat, Aslantaş ve Özgen, 2006).

Nitelikli bir öğretmenin seçimi ve yetiştirilmesi dünyaya, topluma ve çağa uygun bireyler yetiştirmek açısından önemli bir konudur (Eraslan, 2004; Hotaman, 2011). Ülkemizde daha önceleri öğretmen yetiştirme görevi Milli Eğitim Bakanlığı (MEB)'ne aitken 1982 yılından itibaren üniversitelerin Eğitim Fakültelerine devredilmiştir. Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) ve MEB'in ortak kararları sonucu öğretmen adayları özel alan bilgisi, meslek bilgisi (pedagojik formasyon) ve genel kültür bilgisi olmak üzere üç alanda yetiştirilmektedir. Üniversitedeki öğretim programlarında bu üç alanı kapsayan derslerden başarılı olan öğretmen adaylarının bu alanlarda da başarılı olduğu kabul edilmektedir (Bahar, 2011).

Eğitim sisteminde bulunan temel öğelerden biri öğretmenler olduğu gibi diğeri de öğrencilerdir. Çoğu zaman öğrenciler öğretmenlerinin düşünce yapıları, tutumları ve duygusal tepkilerinden etkilenirler. Öğretmenin anlattığı konulardansa konuya yaklaşımını, yorumlama biçimini ve davranışlarını örnek alırlar (Varış, 1994). Öğretmenlerin öğrencilerine iyi bir örnek olabilmeleri sadece yetiştirildikleri kurumdaki eğitim programları ile değil, aynı zaman da öğretmenlerin sahip oldukları kişilik özellikleri ile de yakından ilişkilidir (Uras ve Kunt, 2005). Bu nedenle nitelikli bir öğretmen seçebilme konusu oldukça zor bir durumdur (Eraslan, 2004). Nitelikli bir öğretmen seçimi için adayların yetenek, motivasyon, başarı ve nitelik ölçütlerini kapsayan bir seçime tabi tutulması gerektiği son yıllarda yapılan araştırmalarda belirtilmektedir (Dilekmen, Ercoşkun ve Nalçacı, 2005; Eren, 2012).

Öğretmen seçimi geçmişten günümüze kadar Milli Eğitim Bakanlığı tarafından uygulanan arz-talep anlayışı sonucu ortaya çıkan “Öğretmenlik Yeterlilik Sınavı”, “Devlet Memurluğu Sınavı” (DMS), “Kamu Meslek Sınavı” (KMS) ve 2002 yılından itibaren yapılmakta olan “Kamu Personeli Seçme Sınavı” (KPSS) gibi sınavlar ile gerçekleştirilmiştir (Deryakulu, 2011; Dilekmen, Ercoşkun ve Nalçacı, 2005). Öğretmen adayları 2013 yılına kadar KPSS'de Genel Yetenek Testi (GYT) %30, Genel

Kültür Testi (GKT) %30 ve Eğitim Bilimleri Testi (EBT) %40 ağırlıklarında aldıkları puanla atanırken, Ağustos 2007 yılında Kamu görevlerinde ilk defa atanacaklar için yapılacak sınavlar hakkında genel yönetmelikte yapılan değişiklikle Genel Yetenek Testi (GYT) %15, Genel Kültür Testi (GKT) %15 ve Eğitim Bilimleri Testi (EBT) %20 ve Öğretmenlik Alan Bilgisi Testi (ÖABT) %50 ağırlıklarında bu testlerden aldıkları puanla atanacaklardır (ÖSYM, 2013). Uygulanan öğretmen seçme sınavının asıl amacı nitelikli öğretmeni seçmek ve atayabilmektir. Fakat bazı alanlarda üniversitelerin Eğitim Fakültelerinde yetiştirilen mezun sayısı ve atama yetersizliği dikkate alındığında bu sınavın yalnız bir eleme amacıyla yapıldığı ortaya çıkmıştır (Karaca, 2011; Sezgin ve Duran, 2011). Bazı alanlarda atamanın yetersiz oluşu, mesleğin çalışma koşulları, KPSS sınavının varlığı ve bunun gibi pek çok sebep öğretmen adaylarının hem lisans öğrenimlerine olumsuz yansımakta, hem de gelecek kaygısı taşımalarına neden olmaktadır (Doğan ve Şahin, 2009; Karagözoğlu, 2009). Bu nedenle bu sorunlar hakkında öğretmen adaylarının görüşlerinin araştırılması ve konu hakkında çeşitli öneriler geliştirilmesi önemli bir husustur.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının ortaöğretim alan öğretmenliği seçim süreci ve atamaları gibi konulardaki görüşlerini değerlendirmektir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

Öğretmen adaylarının;

KPSS'ye yönelik görüşleri, KPSS ÖABT'ye yönelik beklentileri ve KPSS ÖABT'ye yönelik eleştirileri (olumlu/olumsuz) nelerdir?

Öğretmen adayları KPSS ÖABT'ye kendilerini ne derece yeterli görmektedir?

Öğretmen adaylarının;

Öğretmen seçiminde KPSS ve ÖABT'nin yanı sıra görüşme yoluyla bir seçimin yapılması hakkındaki düşünceleri nelerdir?

Öğretmen adaylarına göre alan öğretmeni seçimi nasıl yapılmalıdır?

Öğretmen adaylarının Türkiye'deki öğretmen atamalarına yönelik görüşleri nelerdir?

2. Yöntem

Bu çalışmada ortaöğretim alan öğretmenliği öğrencilerinin KPSS ve ÖABT sınavlarına yönelik düşünceleri ile alan öğretmeni seçimi ve atamaları gibi konulardaki görüşlerine odaklanılmıştır. Bu çalışmada verilerin toplanmasında nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeline dayalı betimsel bir yöntem uygulanmıştır. Bu yöntem ile bir evrendeki kişilerin görüşleri, tutumları ve eğilimleri evrendeki belli bir örneklem veya çalışma grubu içerisinde nicel veya sayısal olarak betimlenir (Karasar, 2009; Borg, Gall ve Gall, 1993).

2.1. Araştırmanın Katılımcıları

Bu araştırmanın katılımcılarının belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme, nicel çalışmalarda derinlemesine bir izleme çalışması yapıldığında kullanılır (Büyüköztürk, 2011). Bu yöntem ile bilgi açısından zengin durumların belirlenmesi ve veri çeşitliliği sağlanmıştır (Lincoln ve Guba, 1985; Neuman, 2012; Wiersma, 2000). Araştırmanın katılımcılarını Ege Bölgesi'ndeki bir üniversitenin Eğitim Fakültesi, Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi (OFMAE) Bölümü Fizik, Kimya, Biyoloji, Matematik öğretmenliği 4. ve 5. sınıfında öğrenim gören toplam 180 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada öğretmen adaylarının 5 yıllık öğrenim süreçlerinde KPSS ve ÖABT sınavlarına hazırlanmaya son iki yılda başladıkları düşünülerek bu konudaki görüşlerini en iyi yansıtacakları düşünülen öğrencilerden son iki sınıf ölçüt olarak belirlenmiştir.

2.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada öğretmen adaylarının araştırma problemi hakkındaki düşüncelerini belirleyebilmek için açık uçlu sorulardan oluşan bir anket uygulanmıştır. Bu anket soruları hazırlanırken alanyazın taramasına gidilmiş ve alanyazında yer alan tartışmalara dayalı olarak bir taslak form hazırlanmıştır. Hazırlanan taslak form Kimya Öğretmenliği programında öğretmen adayı yetiştirme ve geliştirme alanında doktora yapmış iki uzman, ayrıca ölçme ve değerlendirme alanında uzman farklı bir araştırmacı tarafından incelenmiş ve forma son hali verilmiştir. Bu formda öğretmen adaylarının alan öğretmenini seçim süreci ve atamaları konularındaki görüşlerine odaklanan toplam 7 açık uçlu soru yer almıştır. Veri toplama aracı olarak açık uçlu soruların kullanılmasının nedeni, katılımcıların gerçek düşüncelerini daha iyi yansıtabilmelerini sağlamaktır (Babbie, 1992; Şahin Taşkın ve Hacıömeroğlu, 2010; Ubuz ve Sarı, 2008). Açık uçlu soruların anlaşılabilirliğini belirleyebilmek için araştırma öncesinde örneklem dışından seçilen son sınıfta okuyan 10 öğretmen adayına pilot uygulama yapılmıştır. Böylelikle soruların istenilen amaca hizmet edip etmediği belirlenmiştir. Araştırma sonucunda genel bir bakış açısı elde edebilmek ve veri çeşitliliği sağlayabilmek amacıyla araştırma katılımcılarının sayısı geniş tutulmuştur.

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırma verileri 2012-2013 öğretim dönemi bahar yarıyılında toplanmıştır. Betimsel araştırmalarda veriler katılımcıların ifadelerini gerçekçi bir şekilde yansıtmalarına dayanır. Bu nedenle bu tür araştırmalardaki en büyük sınırlılık katılımcıların araştırmacıların bilmesini istemediği verileri saklaması olasılığıdır. Bu da araştırmanın geçerliliğini olumsuz yönde etkiler (Borg, Gall ve Gall, 1993). Bu sınırlılığı ortadan kaldırmak için araştırma katılımcılarına güven ortamı oluşturacak ifadelerde bulunulmuştur. Katılımcılara araştırma problemi ve anketin uygulanma amacı hakkında ayrıntılı bilgiler verilmiş daha sonra araştırmaya katılmak isteyen gönüllü öğretmen adaylarından ankette yer alan 7 açık uçlu soruyu içtenlikle yanıtlamaları istenmiştir. Araştırmada elde edilen verilerin öğrencilerin notlarına ya da mezuniyetlerine hiç-

bir şekilde etki etmeyeceği ve bu verilerin üçüncü şahıslarla paylaşılmayacağı konusunda güvence verilmiştir. Her bir bölümde okuyan öğretmen adaylarının derslerinin olmadığı uygun bir zamanda uygun bir sınıf ortamı sağlanarak anketi uygulamaları sağlanmıştır. Ankette bulunan soruları yazılı olarak bireysel cevaplandırmaları istenmiş, anket formuna isim yazılmaması gerektiği vurgulanmıştır. Anket formları bizzat araştırmacılar tarafından gönüllü katılımcılara dağıtılmış ve yaklaşık 25-30 dakikalık bir cevaplama süresi sonunda tüm sorular yanıtlandıktan sonra toplanmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Verilerin analizi aşamasında öncelikle veriler kayıt altına alınmıştır. Bu aşamada her bir anket formu 1'den başlanarak 180'e kadar numaralandırılmıştır. Her bir soru için verilen ifadeler ayrı ayrı dosyalar halinde birleştirilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. İçerik analizi ile veriler daha yakından incelenerek verilere ilişkin kavram ve temaların oluşturulması esas alınır. Bu yöntemle katılımcıların ifadelerinin anlam içerikleri sistematik olarak tanımlanır (Altunışık, Coşkun, Bayraktaroğlu ve Yıldırım, 2010: 322; Yıldırım ve Şimşek, 2008: 89). Soru soru incelenen verilerde geçen aynı anlama gelen tekrar ifadeleri birleştirilmiş ve tek bir ifade olarak dikkate alınmıştır. "Bu konu ile ilgili herhangi bir düşüncem yok" ifadeleri dikkate alınmamıştır. Sonraki aşamada veriler ilgili alanyazın da dikkate alınarak oluşturulan anahtar kavramlara göre kodlanmış ve bu anahtar kavramlar araştırmacılar tarafından belirlenen temalar altında toplanmıştır. Araştırmanın iç tutarlılığı için belirlenen temalar altında toplanan verilerin anlamlı bir bütün oluşturmasına, dış tutarlılığı için de temaların birbiri içerisinde bir bütünlük sağlamasına dikkat edilmiştir. Verilerin içerik analizi sonucunda belirlenen temalara ilişkin frekans ve yüzde analizleri yapılmıştır (Denzin ve Lincoln, 1998; Miles ve Huberman, 1994; Silverman, 2000). Yapılan analizlerin güvenilirliği için araştırmayı yapan iki kişi arasındaki uyumu gösteren CohenKappa katsayısı hesaplanmıştır. Buna göre bulunan katsayı $k=0,82$ 'dir. Bu değer iki değerlendirici arasında neredeyse mükemmel bir uyum olduğunu göstermektedir (Landis ve Koch, 1977). Belirlenen temalara ilişkin düşünceleri doğrudan yansıtabilme amacıyla örnek öğrenci cümleleri de alıntılanmıştır. Analiz edilen veriler ve belirlenen temalar ışığında her bir soru için ayrı ayrı olmak üzere tablolar halinde sunulmuştur.

2.5. Sınırlılıklar

Araştırmada öğretmen adaylarının görüşlerini almak amacıyla açık uçlu sorulardan oluşan bir veri toplama aracı kullanılmıştır. Ayrıca araştırma Ege Bölgesindeki bir üniversitenin Eğitim Fakültesi OFMAE Bölümü Fizik, Kimya, Biyoloji ve Matematik öğretmenliği 4. ve 5. sınıf öğretmen adayları ile sınırlıdır.

3. Bulgular ve Yorum

Araştırma bulguları ve bulgulara ilişkin yorumlar araştırma problemleri sırası dikkate alınarak incelenmiştir. Araştırmanın alt problemlerine uygun başlıklar altında yapılan incelemelerde elde edilen kategorilere örnek öğrenci cümlelerinden alıntılar yapılmıştır. Bu alıntılarda öğrenci kodu ve bölümü kısaltılarak alıntının yanında gösterilmiştir (Örnek: Biyoloji Öğretmenliği 58.öğrenci “B.Ö-58”).

Araştırmanın birinci problemde öğretmen adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) yönelik görüşleri ile Öğretmenlik Alan Bilgisi Testi (ÖABT) sınavına yönelik beklentileri ve olumlu/olumsuz eleştirilerine ilişkin bulgular başlıklar halinde incelenmiştir.

3.1. Öğretmen Adaylarının KPSS'ye Bakışları

Öğretmen adaylarının KPSS hakkındaki görüşlerine ilişkin bulgular aşağıdaki Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. “Alan öğretmeni seçiminde uygulanan sınava (KPSS) yönelik görüşleriniz nelerdir?” sorusuna verilen yanıtların frekans (f) ve yüzde (%) dağılımı

KPSS'ye Bakış	f	%	Örnek Öğretmen Adayı Görüşü	
Atanma Problemi Yaşatması	26	14,4	Bizler sınav ülkesinde yaşayan insanlarız. KPSS’de bunlardan biri, bir sınav olmasın demiyorum olsun tabii ki de ama 4-5 sene üniversitede dirsek çürütmüş bir öğretmen adayının KPSS yüzünden senelerce mesleğinden uzak kalması bu kadar çile çekmesine gönlüm razı değil (K.Ö-33).	
Sınavın Gerekliliği	Gerekli bir sınav	22	12,2	Doğru kullanılsa ve uygulansa olması gereken bir sınavdır. Hem alan olarak hem öğretici olarak adayların yeterliliklerinin görülmesi ve yeterli ise öğretmen olmalıdır (B.Ö-77). Mevcut düzene göre KPSS’yi gerekli buluyorum. Çok fazla öğretmen ve sınırlı sayıda kadro var. Bu durumda sınav yapmaktan başka çare yok (M.Ö-132).
	Gereksiz bir sınav	65	36,1	Zaten üniversiteye giriş yapılırken bir seçme sınavı yapılıyor. Bunun ardından işe başlamak için bir sınavın olması çok mantıklı gelmiyor (M.Ö-148). Eğitim fakültesinden mezun olan ve öğretmen olmaya hak kazanan bir öğrencinin hala bir sınav sonucuna göre öğretmen olabildiğini saçma buluyorum (B.Ö-179).
Genel kültür- Genel yetenek sınavını gereksiz bulma	18	10,0	KPSS belirleyici değil. Bunun yanında bir öğretmenin seçtiği alandan sorular sorulması mantıklı fakat genel kültür, genel yetenek çok büyük ölçüde öğretmenliği etkilemeyeceğinden gereksiz (K.Ö-118).	
Çok kapsamlı bir sınav	13	7,2	KPSS konu alanı çok geniş olduğu için amacını aşmış durumda (K.Ö-124).	
Teoriye dayalı (Bilgi ölçme) bir sınav	15	8,3	Üniversitedeki bilgilerin öğrenilip öğrenilmediğini denetlemek güzel fakat öğretebiliyor muyuz bunun denetlemesi yok (M.Ö-92). Öğretmenlik sadece sınavı kazanarak yapılacak bir iş değildir, öğretmenliğe yönelik tutum, davranış ve becerileri de önemlidir (M.Ö-100).	

Tablo 1'e bakıldığında araştırma bulgularında öğretmen adaylarının KPSS'ye bakış açıları incelendiğinde; adayların önemli bir çoğunluğu sınavın gerekliliğine değinmiştir. Bu kategoride öğretmen adayları daha çok sınavla öğretmen seçimi yapılmaması (f:65, %36,1) gerektiğini düşünürken bir kısmı ise KPSS gibi bir sınavın çok fazla mezun olması nedeniyle yapılması gerektiğini (f:22, %12,2) düşünmektedirler. Öğretmen adayları KPSS sınavının kendilerinde atanamama kaygısı yarattığını (f:26, %14,4) bu kaygının lisans öğrenimlerinde son sınıftaki başarılarına olumsuz yansıdığını belirtmişlerdir. Araştırma bulgularında öğretmen seçiminde sınav yapılması yerine eğitim fakültelerine girişte öğretmen ihtiyacına göre kontenjan belirlenerek öğrenci alımı yapılması böylelikle daha nitelikli öğretmen yetiştirilmesi sağlanacağı ifade edilmiştir. Ayrıca öğretmen adayları KPSS sınavının genel kültür, genel yetenek ve eğitim bilimleri alanlarından oluşması nedeniyle çok fazla konu içerdiğini, çok kapsamlı (f:13, %7,2) ve bilgi ölçümüne (f:15, %8,3) dayalı bir sınav olduğunu belirtmişlerdir. Bulgulara göre bazı öğretmen adayları KPSS sınavında sadece eleme amaçlı olarak alan öğretmeni yeterliliklerini kapsamayan genel kültür ve genel yetenek sınavlarının olmasını gereksiz (f:18, %10,0) bulmuşlardır.

3.2. Öğretmen Adaylarının KPSS ÖABT'den Beklentileri

Öğretmen adaylarının KPSS ÖABT sınavından beklentilerine ilişkin bulgular Tablo 2'de gösterilmiştir. Araştırma bulgularında öğretmen adaylarının 2013 yılında ilk defa uygulamaya konulan KPSS ÖABT sınavına yönelik beklentilerine ilişkin bulgular incelendiğinde adayların büyük bir çoğunluğunun belirsizlik yaşadığı (f:68, %37,8) sonucuna ulaşılmıştır. Adaylar bu belirsizliğin nedenlerinde sınavın çok geç duyurulmasını ve içeriği konusunda yeterli bir bilgi verilmemesini göstermişlerdir. Ayrıca adaylar bu belirsizliğin onlarda sınava yönelik bir başarısızlık kaygısı yarattığını (f:34, %18,9) ifade etmişlerdir. Ancak böyle bir sınavın uygulanmasının alan öğretmeni seçiminde alan bilgisi açısından gerçekten belirleyici olacağını düşünen adaylar da (f:39, %21,7) bulunmaktadır. Alandaki niteliğin artması bakımından böyle bir sınavın gerekli olduğunu düşünen adaylar (f:22, %12,2) olması ile birlikte bazı adayların sadece bu sınavı eleme amaçlı bir sınav olarak düşünüp gereksiz buldukları (f:4, %2,2) sonucuna ulaşılmıştır. Bazı öğretmen adayları sınavın zorluğu hakkında ise ilk defa uygulanacağı için kolay olabileceğini (f:19, %10,5) belirtirken, bazıları üniversite konularında ayrıntı sorulabileceğinden zor olabileceğini (f:10, %5,5) belirtmişlerdir. Ayrıca elde edilen bulgularda adayların sınav içeriği hakkındaki yorumlarında soruların temel alan bilgilerinden oluşabileceğini (f:13, %7,2) düşündükleri bulunmuştur.

Tablo 2. “İlk defa uygulanacak olan alan bilgisi sınavından beklentileriniz nelerdir?” sorusuna verilen yanıtların frekans (f) ve yüzde (%) dağılımı

KPSS ÖABT’den Beklentiler	f	%	Örnek Öğretmen Adayı Görüşü	
Beklentim yok (Belirsizlik)	68	37,8	Her zamanki gibi yine bir sınav sistemi değişikliği ve yine durmadan mağdur olan insanlar. Herkes öğretmen olabilmek için yapmak zorunda olduğundan bu sınavla ilgili hiçbir beklentim yok (K.Ö-23). Alan bilgisi tamamen son dakika gelen, bilgilendirmenin yapılmadığı bir sınav. Herhangi bir bilgim olmadığı için beklentim de yok. Herkes merak içinde ne olup biteceğini bekliyor (M.Ö-84).	
Başarısızlık kaygısı	34	18,9	Beklentim olumlu yönde değil. Aslında tedirginim. Sınavın nasıl olacağı hakkında fikrim yok. Çünkü daha önce böyle bir sınav olmadı. İlk olduğu için açıklası korkutuyor beni (K.Ö-20).	
Seçici olması (Alandaki niteliğin artması)	39	21,7	Bu sene uygulanacak olan alan bilgisi sınavının en azından bilenle bilmeyen adayları ayırt etmesini umuyorum (B.Ö-78).	
Sınavın Gerekliliği	Gerekli bir sınav	22	12,2	Daha nitelikli bir öğretmen seçimi olacağını düşünüyorum. Bana göre öğretmen adayında öncelikli bulunması gereken şey alanındaki yeterlidir. Bu yüzden alan bilgisi sınavı bilen ve bilmeyeni ayırt edecektir (M.Ö-89).
	Gereksiz bir sınav	4	2,2	Bu sınavın varlığı biyoloji öğretmenin ne kalitesini ne eğitim fakültesinin kalitesini arttıracak, diğer iki sınav gibi yalnızca bir sınav olacak (B.Ö-161).
Sınavın zorluk derecesi	Temel bilgileri sınaması	13	7,2	Temel kavramlar ve temel bağlantılar çerçevesinde olmasını bekliyorum (F.Ö- 17).
	Kolay bir sınav	19	10,5	İlk sınav olacağı için daha kolay olacağını ve birçok öğretmen adayının atanacağını düşünüyorum (K.Ö-19).
	Zor bir sınav	10	5,5	Bu sınavda da düşüncem alan sınavının çok zor olacağı ve alacağımız kötü not sonucu “bu sonuçlar mı öğretmenlik yapacaksınız” cevabını duymak. Tabii ki bu benim görüşüm (F.Ö-150).

3.3. Öğretmen Adaylarının KPSS ÖABT’ye yönelik Olumlu – Olumsuz Eleştirileri

Öğretmen adaylarının KPSS ÖABT sınavına yönelik olumlu ve olumsuz eleştirilerine ilişkin bulgular Tablo 3’te gösterilmiştir. Araştırma bulgularında öğretmen adaylarının 2013 yılında uygulamaya geçirilen KPSS ÖABT sınavına yönelik eleştirileri olumlu ve olumsuz açılardan incelenmiştir. Bu eleştirilere göre bu sınava olumlu bakanlar arasında öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğu (f:48, %26,7) alan öğretmeni seçiminde sınavın olması gerektiğini düşünmektedir.

Tablo 3. “İlk defa uygulanacak olan alan bilgisi sınavına yönelik eleştirileriniz (olumlu ya da olumsuz) nelerdir?” sorusuna verilen yanıtların frekans (f) ve yüzde (%) dağılımı

	KPSS ÖABT'ye yönelik Eleştiriler	f	%	Örnek Öğretmen Adayı Görüşü
Olumlu	Öğretmen niteliğinin artması	34	18,9	Bence iyi bir şey olacak, çünkü işe başlamadan önce sınav bahanesi arkadaşlar konuları tekrar etmiş ve taze bilgilerle işe başlamış olurlar (K.Ö-40).
	Gerekli bir sınav olması	48	26,7	Bence olmalı. 5 yıl matematik görüyoruz. Tarih, coğrafya sınavına giriyoruz. Alan bilgisinin ağırlığı daha fazla olmalı, diğer dersler az olmalı (M.Ö-105).
	KPSS ÖABT puan ağırlığının yüksek olması	14	7,8	Öğretmenlerin uzmanlaşması gereken alanlarıyla ilgili ve sınav puanlarında da buna büyük bir yüzde ve ağırlık verilerek sınav yapılmasını doğru buluyorum (K.Ö-21).
	Duyurulma tarihi	57	31,7	Daha önceden gündeme gelip bir sene sonra yapılabilirdi. Geç haber verildi. Öğretmen adayları tam olarak sınava hazırlanamayabilirler (K.Ö-19). Bu sene bu sınavın uygulanmasını doğru bulmuyorum. Sınava iki ay kala böyle bir sınavın uygulanacağını açıklanması kendi adımıza zor (M.Ö- 109).
Olumsuz	Sınav içeriğinin belirsizliği	52	28,9	Daha önce böyle bir uygulama yapılmadığı için öğrencilerin zorlanacağını düşünüyorum. En azından nasıl bir sınav olacağına dair tam ve güzel bilgi alabilmek çok önemli, maalesef bilgiler yetersiz (F.Ö-10).
	Gereksiz bir sınav olması	15	8,3	Bence gereksiz zaten KPSS var. Yeteri kadar öğretmen adaylarını zorlayan bir sınav (K.Ö- 32).
	Fen – Edebiyat Fakültesi mezunlarına avantaj sağlaması	10	5,5	Bölüm okuyanlar için avantaj yaratacakken asıl “öğretmen” kimliği olan bizleri mağdur edecek (B.Ö-76).
	Sınav kaygısını arttırması	8	4,4	Alan sınavı uygulamasının birden ortaya çıkması ve sınav içeriğinin sınava çok az bir zaman kala açıklanması ve değiştirilmesi sınava hazırlanan çoğu bireyde olumsuz bir hava yaratmıştır (M.Ö- 103).
	Yeni bir sınav ücreti eklenmesi	7	3,8	Sınav ücreti çok yüksek (K.Ö-125).

Aynı zamanda bu sınava olumlu bakan öğretmen adayları öğretmen özellikleri arasında önemli bir yere sahip olan alan bilgisini ölçen bu sınav ile iyi bir alan bilgisine sahip öğretmenlerin seçilebilmesinin sağlanacağını, böylelikle okullardaki alan öğretmeni niteliğinin artacağını (f:34, %18,9) belirtmişlerdir. Ayrıca elde edilen bulgularda bu sınava ayrılan puan yüzdesinin yüksek bir değere (%50) sahip olması konusunda öğretmen adayları (f:14, %7,8) olumlu görüşlerde bulunmuşlardır. Elde edilen bulgulara göre; yapılan olumsuz eleştiriler arasında en yüksek yüzdeye sahip olanlar sınavın duyurulma zamanı (f:57, %31,7) ve içeriğinin belirsizliğine (f:52, %28,9) yöneliktir. Bu eleştirilerde öğretmen adayları sınavın son aylarda haber verilmesi nedeniyle ye-

terince hazırlanamadıklarını ve içeriğin belirsiz olması sebebiyle kaygı yaşadıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca elde edilen bulgularda olumlu görüşlerin aksine öğretmen adaylarının bir kısmının bu sınavı gereksiz buldukları (f:15, %8,3), Fen – Edebiyat Fakültesi mezunlarına avantaj sağlayacağını düşündükleri (f:10, %5,5), kaygılarının arttığını belirttikleri (f:8, %4,4) ve yeni bir sınav olması nedeniyle ek bir ücretle karşı karşıya kaldıkları (f:7, %3,8) yapılan olumsuz eleştiriler arasında yer almaktadır.

3.4. Öğretmen Adaylarının KPSS ÖABT'ye ilişkin Yeterlilik Algıları

Öğretmen adaylarının KPSS ÖABT'ye kendilerini ne kadar yeterli gördüklerine ilişkin bulgular Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. “Alan bilgisi sınavına yönelik kendinizi ne kadar yeterli görüyorsunuz?” sorusuna verilen yanıtların frekans (f) ve yüzde (%) dağılımı

Yeterlilik Algısı	f	%	Örnek Öğretmen Adayı Görüşü
<i>Yeterliyim</i>	40	22,2	Bulduğum üniversiteden ve kendi çalışmalarım ile edindiğim bilgilere dayanarak bu sınavda gayet başarılı olacağımı ve bu sınavın benim için büyük bir şans olduğunu düşünüyorum (K.Ö-21). Alan bilgisi sınavına yönelik kendimi tamamen yeterli görüyorum. Çünkü dershanede öğretmenlik yapıyorum ve 2 yıllık deneyimimde tüm konulara hakim oldum (K.Ö-37).
<i>Yetersizim</i>	109	60,5	Hiç yeterli değilim. Hem de hiç. Buraya gelirken yani üniversite sınavına hazırlanırken çözdiğim lise kimya sorularını şimdi çözemez oldum. Okulda staja gittiğimde dinlediğim konular o kadar yabancı geliyor ki (K.Ö-20). Hiç yeterli görmüyorum. Çünkü konuların mantığını anlamıyorum ve sınavlara ezberleyerek giriyorum. Dolayısıyla öğrendiklerimi bir hafta içinde unutmamış oluyorum (M.Ö-84). Çok yeterli gördüğümü söyleyemem. Üniversitede konular anlatılırken mantığını ne işe yaradığını öğrenmeye çalışmadım. Sınavlarda da sadece sınavı geçmek için hazırlandığımdan çok yeterli değilim (M.Ö-146).
<i>Fikrim Yok</i>	31	17,2	Sınavın daha nasıl olduğunu bilmediğimiz için yeterliliğimizi konusunda bir şey söyleyemeyiz (M.Ö-83). Kendimi yeterli ya da yetersiz göremiyorum, çünkü ne ile karşılaşacağımı tam olarak bilmiyorum (M.Ö-98).

Tablo 4'e bakıldığında araştırmaya katılan öğretmen adaylarının KPSS ÖABT'ye ilişkin yeterlilik algılarına yönelik bulgular adayların büyük bir çoğunluğunun kendilerini yetersiz (f:109, %60,5) hissettikleri sonucunu göstermektedir. Araştırma bulgularında kendilerini yetersiz hisseden adaylar yetersiz hissetmelerinin sebebi olarak üniversitede aldıkları alan derslerine “ders geçme” amaçlı çalıştıklarından bu derslerin mantığını kavrayamadıklarını ve çoğunlukla unuttuklarını ifade etmişlerdir. Aynı zamanda yetersizlik sebeplerinde KPSS ÖABT içeriğinin belirsiz olmasını, sınavın çok geç duyurulmuş olmasını ve soruların nasıl çıkacağı hakkında bir fikirleri olmadığından zorlanacaklarını ifade etmişlerdir. Bu sonucun dışında kendilerini alan sınavına yeterli (f:40, %22,2) hisseden adayların da bulunduğu görülmektedir (Tablo 4).

Alan bilgisi sınavına yeterli hissettiklerini belirten adaylar bu yeterliliğin daha önceki dersane, özel ders gibi öğretim deneyimlerinden kaynaklandığını ve üniversitede aldıkları alan eğitimine güvendiklerini ifade etmişlerdir. Bu soru hakkında herhangi bir düşüncede bulunamayan (f:31, %17,2) adayların da olduğu göze çarpmaktadır. Fikri olmayan adaylar bunun sebebi olarak sınav hakkında iyi bir açıklama yapılmadığını, neyle karşı karşıya kalacaklarını bilemediklerini belirtmişlerdir.

Araştırmanın ikinci probleminde öğretmen adaylarının öğretmen seçiminde KPSS ve ÖABT'nin yanı sıra görüşme yoluyla bir seçimin yapılması hakkındaki düşünceleri ve öğretmen adaylarının alan öğretmeni seçimine yönelik önerilerine ait bulgular başlıklar altında ele alınmıştır.

3.5. Öğretmen Adaylarının KPSS ve ÖABT'nin yanı sıra Görüşme yoluyla Öğretmen Seçimi Yapılmasına İlişkin Duygu ve Düşünceleri

Öğretmen adaylarının öğretmen seçiminde uygulanan sistem (KPSS ve ÖABT) dışında görüşme yöntemi kullanılarak bir seçim yapılması hakkındaki duygu ve düşünceleri Tablo 5'te kategoriler halinde gösterilmiştir. Araştırma bulgularında öğretmen adaylarının öğretmen seçiminde uygulanan testlerin yanı sıra görüşme yöntemiyle öğretmen seçimi yapılması hakkındaki düşünceleri değerlendirildiğinde öğretmen adaylarının bir kısmı bu duruma 'olması gerekli' şeklinde bakarken, diğer bir kısmı ise olmasının etkili bir değerlendirme olmayacağını düşündükleri sonucuna ulaşmıştır. Görüşme yöntemiyle öğretmen seçimine olumlu bakan öğretmen adayları bu yöntemin nitelikli öğretmen seçimini sağlayacağını (f:40, %22,2) ve öğretmenlik mesleğinde olması gereken özelliklerden biri olarak bilinen iletişim kabiliyetinin de ölçülebileceğini (f:44, %24,4) belirtmişlerdir. Bu yöntemle seçim yapılmasına olumsuz bakan öğretmen adayları ise böyle bir uygulamada objektif değerlendirmelerin (f:75, %41,7) yetersiz kalacağı görüşündedirler.

Tablo 5. “Öğretmen seçiminde alan bilgisi sınavı ve KPSS’nin yanı sıra görüşme yoluyla bir seçimin yapılması hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?” sorusuna verilen yanıtların frekans (f) ve yüzde (%) dağılımı

Görüşme Yoluyla Öğretmen Seçimi	f	%	Örnek Öğretmen Adayı Görüşü
Görüşmeye olumlu bakanlar	40	22,2	Görüşme öğretmen adaylarının sınıf yönetimi ve öğrencilerle iletişimini etkileyen etmenlerin incelenebilmesi için önemlidir. Çünkü öğretmen olmak demek sınıfta gelip samimi, güvenli, sevgi dolu bir iletişimle ders anlatmak demektir (K.Ö-31).
			44
Görüşmeye olumsuz bakanlar	75	41,7	Aslında yapılacak öğretmen seçiminde görüşmenin merkezi sınavlardan daha önemli olduğu görüşümdedir ancak ne yazık ki ülkemizde merkezi sınavlar da bile kopya vs. olurken görüşmenin sağlıklı yapılabileceğini düşünmüyorum. Birçok görüşmede olduğu gibi burada da torpilin devreye girmesi tedirgin ettiği için olmaması daha iyi (M.Ö-128).
Görüşme yapılması gereken zaman	18	10,0	Öğretmen seçimi görüşme yoluyla yapılabilir. Ancak bu işe başlama aşamasında değil, daha üniversite eğitimine başlarken yapılmalıdır. Tıpkı bazı fakültelerin yetenek testleri gibi (M.Ö-148).

Aslında bu konuda olumsuz görüş bildiren öğretmen adayları bu uygulamanın ne kadar gerekli olduğunu belirtse de; yapılacak değerlendirmelerin hem zaman alması hem de yanlış seçimlerin devreye girmesi konusunda endişelerini ifade etmişlerdir. Öğretmen adaylarının bir kısmı ise böyle bir yöntemin mezun olduktan sonra yapılması yerine üniversitelerde Eğitim Fakültesini tercih eden adaylara fakülteye girişte uygulanarak gerçekten mesleğe yatkın adayların seçilebileceği görüşündedirler (f:18; %10).

3.6. Öğretmen Adaylarının Alan Öğretmeni Seçimi Hakkındaki Önerileri

Öğretmen adaylarının alan öğretmeni seçiminde nasıl bir yöntem uygulanması gerektiği hakkındaki görüş ve önerileri Tablo 6’da kategoriler halinde gösterilmiştir.

Tablo 6. “Size göre alan öğretmeni seçimi nasıl yapılmalıdır? Önerileriniz nelerdir?” sorusuna verilen yanıtların frekans (f) ve yüzde (%) dağılımı

Alan Öğretmeni Seçimi	f	%	Örnek Öğretmen Adayı Görüşü
Alan bilgisi sınavı ve görüşme ile seçim	78	43,3	Alan sınavı uygulandıktan sonra görüşme yoluyla seçilmesi gerekir. Kapsam geçerliliği yüksek olmalı (K.Ö-124). İnsani değerleri olan, öğretmenlik kimliğine uygun yeteneklere sahip, anlatma ve diksiyon becerileri gelişmiş, iletişim ve sosyal ilişkiler yeterliliğine sahip, vizyon sahibi kişilerin sözlü mülakat ile seçilip alan bilgisi ile ilgili yeterliliklerinin yazılı sınava tabi tutulması gerekir (F.Ö-154).
Alan bilgisi sınavı ve Eğitim bilimleri sınavı ile seçim	22	12,2	Alan sınavı ve Eğitim bilimleri sınavı yeterli olur ve alan sınavı olacaksa da hangi alanda öğretmenlik alınacaksa atanacağında uygulayacağı eğitime yönelik içerik hazırlanmalı (K.Ö-123).
Diploma notu ile seçim	18	10,0	Alan öğretmeni seçiminde bence okul başarısı önemli olmalıdır. Sonuçta 5 sene boyunca emek verilmekte ancak akademik kariyer yapmayacaklar için bu emekler hiçbir işe yaramamaktadır. Sadece 1 yıl boyunca hazırlandığımız, 1 yıl geçerli olan ve sadece birkaç saatlik bir sınav ile bilgilerimiz ölçülmemelidir (K.Ö-37).
Staj (öğretmenlik uygulaması) notu ile seçim	27	15,0	Okuldaki eğitimcilerin öğrenciler hakkında düzenli olarak performans notları tutması ve bu kayıtlara göre karar verilmesi, uygulamalı ders kredilerinin artırılması önemlidir (B.Ö-172).
Sınavsız doğrudan atama	23	12,8	Üniversiteye giriş puanları yüksek olmalı ve az kişi alınmalıdır. Alınan öğrenciler o alana ilgili ve yetenekli olacağından direkt devlete atanmalıdır. Tekrar testlere tabi tutulmamalıdır (K.Ö-47).
Şu an ki sistem (KPSS ve ÖABT) ile seçim	6	3,3	Bence alan öğretmeni seçilirken yine şimdiki gibi genel kültürden, eğitim bilimlerinden ve alandan sınav yapılmalı. Ama bu sınavlar böyle oldu bittiye getirilerek değil, daha düzenli ve daha güvenilir yapılmalı (M.Ö-130).

Araştırma bulgularında öğretmen adaylarının alan öğretmeni seçiminde nasıl bir uygulama yapılması konusunda Tablo 6’da gösterilen veriler incelendiğinde; adayların büyük bir çoğunluğunun öğretmen seçiminde alan bilgisi sınavı yanında görüşme ile bir seçimi (f:78, %43,3), bir kısmının da alan bilgisi sınavı yanında eğitim bilimleri sınavı ile bir seçimi (f:22, %12,2) tercih ettikleri bulunmuştur. Bazı öğretmen adaylarının ise tüm test uygulamaları yanı sıra öğretmen seçiminde lisans mezuniyet notunun (f:18, %10,0), bir kısmının da lisans öğrenimi sürecinde öğretmenlik uygulaması değerlendirmelerinin (f:27, %15,0) dikkate alınması gerektiğini düşündükleri belirlenmiştir. Adaylardan bazıları öğretmenlik mesleğini elde edebilmek amacıyla girdikleri Eğitim Fakülteleri’nden öğretmen adayı olarak mezun olmak yerine doğrudan atama (f:23, %12,8) yapılarak öğretmenlik haklarını kazanmak istediklerini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının çok az bir kısmı ise gerek mezun fazlalığı gerekse atama yetersizliği sebepleri ile şu an ki sınavla seçim yönteminin (KPSS ve ÖABT) (f:6, %3,3) güvenilir bir seçim olduğunu düşünmektedirler.

3.7. Öğretmen Adaylarının Ülkemizdeki Öğretmen Atamaları Hakkındaki Duygu ve Düşünceleri

Araştırmanın üçüncü probleminde öğretmen adaylarının Türkiye'deki öğretmen atamalarına yönelik görüşlerine ilişkin bulgular Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7. "Ülkemizdeki öğretmen istihdamı hakkındaki görüşleriniz nelerdir?" sorusuna verilen yanıtların frekans (f) ve yüzde (%) dağılımı

Öğretmen Atamalarına Bakış	f	%	Örnek Öğretmen Adayı Görüşü
Fen -Edebiyat Fakültesi mezunlarına formasyon verilmemesi	22	12,2	Eğitim mezunu ve Fen - Edebiyat biyoloji mezunlarına bakın. Fen - Edebiyat mezunlarına formasyon verildi. Hem biyolog hem öğretmen. Onlara sorulduğunda biz çok çalıştık, evet çalıştılar haklarını yiyen yok. Ama bizler eğitime sadece öğretmen olmak için girdik yüksek puanlarla. Demem o ki bizlere değer verilsin, eğitimcilerle (B.Ö-57).
Emekliliği gelen öğretmenlerin ayrılması	26	14,4	Öğretmen alımı yetersizdir. Yaşı geçen öğretmenlere daha iyi bir emekli maaşı verilip emekli olmaları teşvik edilebilir. Böylece daha çok kadro açığı oluşacak ve mezun öğretmen adayları açıkta kalmayacaktır (B.Ö-71).
Yetersiz atama yapılması	66	36,7	Hem o kadar öğretmen açığı var diyorlar hem de öğretmen olanları atamıyorlar (K.Ö-25). Ülkemizde öğretmen olmak şu anda çok zor. Öğretmenlik okuyoruz ama mesleğe atılmıyoruz. Atama denen şey öğretmenlik için büyük çıkmazda (K.Ö-32).
İhtiyaç kadar üniversite mezunu verilmesi	40	22,2	Öğretmenlik mezunu çoğu gencimiz işsiz veya hak etmediği işlerde çalışıyor. Madem ataması yapılmayacak, öğretmen olması için üniversiteye alma. Ne kadar kişiye iş imkanı sağlanacaksa aşağı yukarı o seviyede öğrenci alınmalı (K.Ö-18).
Sözleşmeli öğretmen kadrosunun gereksiz görülmesi	22	12,2	Mezun olan öğretmen fazla, öğretmen açığı da fazla. Ancak bütçe merkezli bir sorundan olsa gerek öğretmen alımı az. Alternatif olarak ücretli öğretmenlik vb. de öğretmenin hakkını vermeyen uygulamalar diye düşünüyorum (M.Ö-148).

Öğretmen adaylarının ülkemizdeki öğretmen atamalarına yönelik görüşlerine ilişkin Tablo 8'deki verilerde adayların büyük biri çoğunluğunun (f:66, %36,7) öğretmen açığı fazla olmasına rağmen atamaların yetersiz kaldığını düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen atamalarında yetersizliğin önüne geçebilme adına Eğitim Fakülteleri ile MEB işbirliği halinde arz-talep koşullarında ihtiyaç kadar mezun verilmesi (f:40, %22,2) gerektiği düşünülmektedir. Bunun yanı sıra öğretmen açığında kadrolu öğretmen ataması yerine sözleşmeli öğretmen alımlarının yapılmasını gereksiz buldukları belirlenmiştir (f:22, %12,2). Bazı öğretmen adayları öğretmen atamalarında önüne çıkan engeli emeklilik yaşını dolduran öğretmenlerin halen devam etmekte olmalarında görmektedir. Bu nedenle emekli olma yönünde özendirici eylemler yapılarak kadrolara daha genç elemanların atanabilmesi gerektiğini düşünmektedirler (f:26,

%14,4). Ayrıca elde edilen bulgularda atanamama sorunlarında öğretmenlik hakkının sadece Eğitim Fakültesi mezunlarında olması, Fen - Edebiyat Fakülteleri'nin amacına uygun olarak bilim insanı yetiştirilmesi gerektiği ve bu nedenle Fen - Edebiyat Fakültesi mezunlarının formasyon olarak Eğitim Fakültesi mezunlarının önünü kapatmaması gerektiği (f:22, %12,2) sonucuna da ulaşılmıştır.

4. Tartışma ve Sonuç

Araştırmada öğretmen adaylarının alan öğretmeni seçim süreci ve atamaları konularındaki görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada öncelikle bu konulara ilişkin adaylara açık uçlu sorular sorulmuş ve yapılan betimsel analizler sonucunda konu başlıklarında belirli temalar ortaya çıkarılmıştır.

Araştırmanın problemlerinde yer alan ilk soruya ilişkin öğretmen adaylarının başarılı olmaları gereken KPSS ile yeni uygulamaya konulan KPSS ÖABT sınavına dair görüşleri ortaya çıkarılmıştır. Adayların KPSS'ye yönelik düşüncelerine bakıldığında; genel olarak sınavla seçime ilişkin olumsuz görüşlerde buldukları ortaya çıkarılmıştır. Adaylar ortaöğretim sisteminde alan öğretmeni olabilmek için yaklaşık 5 yıllık bir eğitim sonucunda tekrar bir sınava girerek mesleklerini elde edebilmelerini eleştirmektedirler. Bunun yerine diğer mesleklerde olduğu gibi sınav yapılmadan işe alınabilmeyi daha çok tercih ettikleri görülmektedir. Aynı zamanda bu sınav adaylarda atanamama korkusu yarattığından dolayı, lisans öğrenimlerini de olumsuz yönde etkilemektedir. Bu sonuçlara benzer nitelikte yapılan pek çok araştırmada KPSS'nin öğretmen adayları üzerinde kaygı yarattığı ve sınavın bir engel olarak görüldüğü belirtilmektedir (Baştürk, 2007; Gündoğdu, Çimen ve Turan, 2008; Karakuş ve Akbulut; 2010; Şahin, 2011; Tümkaya, Aybek ve Çelik, 2007). Karaca (2011) ise araştırmasında öğretmen adaylarının KPSS sınavını gereksiz bulduklarını ifade etmiştir, bu bakımdan araştırma sonuçları ile uyumludur. Eraslan (2004) yaptığı çalışmada benzer şekilde KPSS'nin öğretmen adaylarının okul başarısının önüne geçtiğini ifade etmiştir. Ayrıca çalışmasında öğretmen adaylarının bu sınavın ihtiyaçtan fazla mezun olduğu için yapılması gerektiğine inandıkları sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuca benzer olarak bu araştırma sonuçlarında da öğretmen adayları KPSS'nin olmaması gerektiğine inanmalarına rağmen, belli bir kısmının bu sınavı aynı sebepten dolayı gerekli olarak gördükleri bulunmuştur. Aynı zamanda elde edilen sonuçlarda; öğretmen adaylarının KPSS'nin öğretmen seçimi amacına uygun olmadığını, öğretim performanslarını değil, sadece bilgi ölçümüne dayalı bir sınav olduğunu düşündükleri ortaya çıkarılmıştır. Yapılan çalışmalarda bu sonuca paralel bulgular elde edilmiştir (Gündoğdu, Çimen ve Turan, 2008; Nartgün, 2008; Sezer ve Özer, 2005; Yılmaz, 2010).

Öğretmen adaylarının bu sene uygulamaya konulan KPSS ÖABT'ye ilişkin düşüncelerine bakıldığında adayların bu sınavla ilgili büyük bir belirsizlik yaşadıkları söylenebilir. Adaylar bu belirsizliğin nedenleri olarak sınavın geç duyurulduğunu ve sınav hakkında çok az bir açıklama yapılması nedeniyle içeriğinin nasıl olacağını bi-

lemediklerini belirtmişlerdir. Bu durumun adaylar üzerinde sınava karşı daha fazla kaygı duygusu yarattığı ve bu nedenle adayların sınava karşı olumsuz eleştirilerde bulunmasına yol açtığı söylenebilir. Ülkemizde 2013 yılında uygulamaya konulan alan bilgisi sınavını öğretmen adaylarının bilenle bilmeyeni ayırt etmesi, puan ağırlığının yüksek olması ve nitelikli bir öğretmen seçimini sağlaması bakımından gerekli gördükleri söylenebilir. Amerika Birleşik Devletleri (ABD), Fransa, İngiltere ve Almanya gibi gelişmiş ülkelerde öğretmen seçiminde uygulanan alan bilgisi sınavının ülkemizde de uygulamaya konulması gerekliliği daha önce yapılan araştırmalarda oldukça tartışma konusu olmuş bir durumdur (Dilekmen, Ercoşkun ve Nalçacı, 2005; Eraslan, 2004; Kablan ve Turan, 2006; Karakuş ve Akbulut, 2010; Tümkaya, Aybek ve Çelik, 2007; Uygun, Ergen ve Öztürk, 2011).

Öğretmen adaylarına KPSS ÖABT'ye ilişkin kendilerini ne kadar yeterli hissettikleri sorulduğunda elde edilen sonuçlara göre, öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğunun kendilerini yeterli görmediklerini ifade ettikleri bulunmuştur. Öğretmen adayları bu durumun sebebi olarak üniversitedeki alan derslerine ders geçebilme amacıyla çalıştıklarını, alan bilgilerinin büyük bir kısmını bu nedenle unuttuklarını belirtmiştir. Yiğit ve Akdeniz (2004) öğretmen adaylarının yaşadıkları sorunlara ilişkin çalışmalarında benzer olarak adayların alan bilgisini bilme açısından kendilerini yetersiz gördüklerini ve aldıkları eğitimin onları ezbere yönelttiğini ifade ettikleri sonucuna ulaşmışlardır. Ayrıca araştırmada adayların bir kısmının ise önceki öğretim deneyimleri (dershane, özel ders vb.) sayesinde kendilerini yeterli hissettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda bu sınava ilişkin daha önce de belirtilen bir belirsizlik durumu sebebiyle herhangi bir fikri olmayan adaylar da bulunmaktadır. Geleceğin öğretmenleri olacak öğretmen adaylarının kendilerini alanlarına ilişkin yeterli görmeleri onları bilim, teknoloji ve toplumla uyumlu bireyler yetiştirmelerinde başarılı kılacaktır (Harper ve Daane, 1998; Morgil, Seçken ve Yücel, 2004; Tabancalı ve Çelik, 2013). Bu nedenle öğretmen adaylarının alanlarına hakim yetişebilmeleri nitelikli öğretmen yetiştirmede gerekli ve önemli bir husustur.

Araştırma problemlerinde yer alan ikinci soruda öğretmen adaylarının alan öğretmeni seçiminde uygulanan sistemin dışında görüşme yoluyla bir seçimin yapılması hakkındaki düşünceleri ve alan öğretmeni seçimine ilişkin önerileri ortaya çıkarılmıştır. Bir öğretmende bulunması gereken özel alan bilgisi, pedagojik alan bilgisi, genel kültür ve meslek bilgisinin yanı sıra duyuşsal ve kişilik özelliklerinin de öğretmenliğe uygun olması gerekir. Ülkemizde öğretmen seçiminde uygulanan sınavlarda bu gibi özelliklere dikkat edilmemektedir. Oysaki İngiltere ve Fransa'da olduğu gibi Avrupa ülkelerinde, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC)'de ve ABD'de öğretmen seçiminde belirli kurullar tarafından görüşme yoluyla seçim yapılmaktadır (Ashby vd., 2008; Demir ve Gür, 2000; Dilaver, 1996; Eurydice, 2006; Jacobowitz, Delorenzo ve Adirim, 2000; Sezgin ve Duran, 2011; Özder, 2012; Wang, Coleman, Coley ve Phelps, 2003). Araştırma sonuçlarına göre öğretmen adayları görüşme yoluyla seçime öğretmenlikte önemli bir husus olan iletişim gücünün ölçülebilmesi ve pek çok açıdan değerlendirme

sağlanabileceği bakımından olumlu bakmaktadır. Böyle bir değerlendirme ile nitelikli bir öğretmen seçiminin sağlanabilmesi söz konusu olabilir. Ayrıca öğretmen adaylarının bu konuyla ilgili düşüncelerinde görüşmenin mezuniyet sonrası olması yerine Eğitim Fakülteleri'ne girişte yapılması konusunda önerileri bulunmaktadır. Bu sonuca benzer nitelikte Sezgin ve Duran (2011) çalışmalarında nitelikli öğretmen seçiminin sağlanabilmesi için Eğitim Fakültesi'ne alınacak öğrencilerin lise eğitimleri sırasında görüşme ile değerlendirilip bu sonuçlara bağlı olarak fakülteye girmelerini belirtmişlerdir. Ayrıca araştırma sonuçlarında öğretmen adaylarının görüşme yöntemiyle seçimin gerekliliğine inanmalarına rağmen böyle bir uygulamanın zaman alması ve her bakımdan objektif bir değerlendirme sağlanamayacağını düşündüklerinden görüşme yöntemine olumsuz baktıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu duruma benzer yanıtlar öğretmen adaylarına alan öğretmeni seçiminde kendi görüşlerinin neler olabileceği sorulduğunda da alınmıştır. Öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğu alan öğretmeni seçiminde uygulanması gereken yöntemin alan bilgisi sınavı ve görüşme olduğunu belirtmişlerdir. Görüşme yoluyla bir seçimin objektif yapılabilmesi durumunda bu yöntemin kaliteli bir seçim sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca sonuçlardan nitelikli bir öğretmen seçiminde sadece bilişsel özellikleri ölçen bir sınav yerine duyuşsal ve kişilik özelliklerinin de birlikte değerlendirilebileceği görüşme yönteminin etkili olacağını düşündüğü çıkarılabilir. Pehlivan (1999) çalışmasında görüşme yöntemiyle yapılacak bir öğretmen seçiminin öğretmen adayının kişisel özellikleri, eğitime bakış açıları, mesleki gelişim planları, bilgi, beceri ve tutumlarının belirlenmesinde etkili olacağını belirtmiştir. Bu yöntemin elverişli olacağını düşünmeyen adaylar ise KPSS yerine alan bilgisi ve eğitim bilimlerini içeren bir sınavın yeterli olduğunu ifade etmişlerdir. Bu sonuçlara bakıldığında öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğunun KPSS' nin içeriğinde genel kültür, genel yetenek gibi alanların sorulmamasını, sınavın özel alan bilgisini ve pedagojik alan bilgisini dayalı olmasını söylenebilir. Özer ve Gelen (2008) yaptıkları çalışmada öğretmen adaylarının bilişsel yeterlilikleri yanı sıra mesleki yeterlilikleri açısından da kendilerini yeterli görmeleri gerektiğini ifade etmişlerdir. Benzer şekilde Adıgüzel (2005) çalışmasında çok fazla bilgiyle donatılmış bir öğretmen yerine bu bilgiyi aktarabilecek mesleki yeterliliğe sahip öğretmenlerin daha başarılı olduğunu ifade etmiştir. Alanyazında ifade edildiği gibi öğretmen niteliklerinde duyuşsal ve devinsel niteliklerin dikkate alınmadığı bir seçim yapılması bir eksiklik olarak kabul edilmektedir (Bahar, 2011; Hotaman, 2011; Okçabol, 2004). Bu özelliklerin dikkate alındığı bir seçim uygulaması bu eksikliklere çözüm sağlayabilir. Alan öğretmeni seçiminde belirtilen öneriler arasında öğretmen adayları 5 yıllık lisans öğrenimleri sırasındaki çalışmalarının (diploma notu, staj notu gibi) da dikkate alınmasını belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır. Alanyazında benzer şekilde alan öğretmeni seçiminde diploma not ortalaması, uygulama notu, mezuniyet derecesi gibi değişkenlerin dikkate alınması gerekliliğini belirten çalışmalar yer almaktadır (Bahar, 2011; Eraslan, 2004; Nartgün, 2008; Sezgin ve Duran, 2011; Tösten, Elçiçek ve Kılıç, 2012).

Son yıllarda yapılan araştırmalarda öğretmen yetiştirme sorunlarında önemli bir yer teşkil eden öğretmen atama problemi vurgulanmaktadır (Doğan ve Şahin, 2009;

Karagözoğlu, 2009; Uygun, 2010). Araştırmanın son sorusunda öğretmen adaylarının ülkemizdeki öğretmen atamalarına yönelik görüşleri ortaya çıkarılmıştır. Bu sonuçlara göre, öğretmen adayları ülkemizdeki alan öğretmeni ihtiyacı fazla olmasına rağmen yeterli öğretmen ataması yapılmadığını belirtmişlerdir. Aynı zamanda yeterli atamaların yapılmamasıyla birlikte mezun aday sayısının da gün geçtikçe arttığını, bu nedenle öğretmenlik alanlarına öğrenci alımlarında Fakülte ve MEB işbirliği ile hareket etmeleri gerektiğini ifade etmişlerdir. Yapılan araştırma sonuçları elde edilen bu sonuçlarla uyum göstermektedir (Eraslan, 2004; Uygun, 2010). Sonuçlarda ortaya çıkan bu durum, öğretmen adaylarının KPSS'yi bir yarış olarak görmesine ve son senelerinde bu sınava odaklanarak lisans eğitimlerine gereken önemi vermemelerine neden olmaktadır. Ayrıca öğretmen adayları atama sorunlarında emeklilik yaşını doldurmuş öğretmenlerin halen çalışmakta olmalarını öne sürmüşlerdir. Nartgün (2008) yaptığı çalışmada benzer şekilde öğretmen adaylarının emeklilik yaşı gelen öğretmenlerin sistemden çıkarılması gerektiğini düşündüklerini belirlemiştir. Bir başka sorun olarak öğretmen adayları Fen – Edebiyat Fakültesi mezunlarına formasyon verilmesinin kendi önlerini kapattıklarını belirtmişlerdir. Fen – Edebiyat Fakültesi mezunlarına formasyon verilmesi Eğitim Fakülteleri'nin yeniden yapılandırılması sonucunda sayısı gün geçtikçe artan Fen – Edebiyat Fakültesi mezunlarına iş olanağı sağlayabilme amacıyla ortaya çıkmıştır. Fakat bu yapılandırma sonuçlarında nicel yönden alan öğretmeni açığı kapatılmaya çalışılırken nitel bakımdan bazı özelliklerin dikkate alınmadığı söylenebilir. Bu nedenle araştırma sonuçlarında da öğretmen adaylarının belirttiği gibi yapılacak atamaların yalnızca Eğitim Fakültesi mezunlarından olması gerekliliği belirtilebilir. Bu sonuç yapılan araştırma sonuçları ile uyum göstermektedir (Karagöl, Baki ve Yıldız, 2011; Kaya, Haruroğlu, Keser ve Horoz, 2011; Nartgün, 2008). Araştırma sonuçlarında, adayların öğretmen atamasında sözleşmeli kadroları eleştirdiği görülmektedir. Bu eleştirilerde adaylar kadrolu olarak tahsis edilebilecek olmalarına rağmen yeterli bütçe ayrılmaması sebebiyle sözleşmeli kadroların alınmasına olumsuz bakmaktadırlar. Yılmaz ve Altinkurt (2011) çalışmalarında benzer bir şekilde atanamayan öğretmen adaylarının sayısının gün geçtikçe arttığını, neo-liberal politikalar uygulanarak bunlardan bir kısmının sözleşmeli olarak alınabildiğini bir kısmının ise özel sektöre mahkûm kaldığını belirterek bu durumu olumsuz yönde eleştirmişlerdir. Başka bir araştırma bulguları da bu sonuçlarla benzer nitelik göstermektedir (Şahin, 2011). Ayrıca Türkiye'deki eğitim sendikalarından Eğitim-Sen, Türk Eğitim-Sen ve Eğitim Bir-Sen sözleşmeli öğretmenlik kadrosuna nitelik ve motivasyonu azaltması açısından karşı olduklarını belirtmişlerdir (Uygun, 2005). Bu sonuçlardan eğitim sektörüne daha fazla bütçe ayrılarak okullardaki öğrenci sayısı ile kadrolu öğretmen sayılarının denk getirilmesinin gerekli olduğu söylenebilir.

5. Öneriler

Öğretmen atamalarında KPSS ile bir seçim yapma yerine öğretmen adayı mezunu sayısı düşürülüp, MEB – Fakülte işbirliği içinde Eğitim Fakültelerinde ataması yapılacak sayıda öğretmen adayı yetiştirilip ilgili alanda ihtiyaç kadar mezun verilmesi önerilebilir.

Öğretmen seçiminde uygulanan sınavlara ilişkin yapılan değişikliklerde yeterli bir süre öncesinde medya ve benzeri iletişim araçları kullanılarak öğretmen adaylarına bilgilendirilme sağlanması ile öğrenciler üzerinde oluşan kaygı azaltılabilir.

Adayların alan bilgisi sınavına daha hazırlıklı girebilmeleri ve kendilerini daha yeterli hissedebilmeleri için üniversitelerde alan derslerindeki genel bilgileri tekrara yönelik uygulamalar yapmaları sağlanabilir.

Uygulanan KPSS ÖABT sınavının sonuçlarının atanabilen ve atanamayan öğretmen adayları üzerindeki etkileri ileriki araştırmalarda ayrıntılı olarak incelenebilir.

Nitelikli öğretmen seçiminde kişilik özellikleri, mesleğe bakış açısı, tutumu, iletişim becerileri ve buna benzer pek çok mesleki özelliğin birlikte değerlendirilebileceği yanlı olmadan yapılacak görüşme yönteminin alan bilgisi sınavı ile birlikte uygulamaya geçirilmesi düşünülebilir.

Alan öğretmeni seçim sürecinde etik kurallar da göz önünde bulundurularak yapılacak görüşme yönteminin nasıl ya da hangi açılardan uygulanması gerektiğine ilişkin araştırmalara yer verilebilir.

Alan öğretmeni atamalarında Eğitim Fakültesi mezunlarına öncelik tanınması, Fen –Edebiyat mezunu adaylara formasyon verilmesi yerine bu fakültede okuyup öğretmen olmak isteyen öğrencilerin eğitim fakültelerine geçişlerinin sağlanması önerilebilir.

6. Kaynakça

- Adıgüzel, A. (2005). Avrupa birliğine uyum sürecinde öğretmen niteliklerinde yeni bir boyut: Bilgi okuryazarlığı. *Milli Eğitim Dergisi*, 33 (167), 53–70.
- Akyüz, Y. (2007). *Türk eğitim tarihi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., ve Yıldırım, E. (2010). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri SPSS uygulamalı* (6. Baskı). Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Ashby, P.,Hobson, A. J., Tracey, L., Malderez, A., Tomlinson, P. D., Roper, T., Chambers, G. N. ve Healy, J. (2008). *Beginner teachers' experiences of initial teacher preparation, induction and early professional development: A Review of Literature*. Nottingham: Departmentfor Children, Schools and Families (DCSF).
- Babbie, E. (1992). *Thepractice of social research*.Belmont,CA: Wadsworth Publishing Company.
- Bahar, H. H. (2011). ÖSS puanı ve lisans mezuniyet notunun KPSS 10 puanını yordama gücü. *Eğitim ve Bilim*, 36 (162), 168-181.
- Baştürk, R. (2007). Kamu personel seçme sınavına hazırlanan öğretmen adaylarının sınav kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17 (2), 163-176.

- Borg, W. R., Gall, J. P., ve Gall, M. D. (1993). *Applying educational research: A practical guide*. White Plains, NY: Longman.
- Çoşkun, K., Metin, M., Birişçi, S. ve Kaleli Yılmaz, G. (2010). Farklı mesleki deneyime sahip sınıf öğretmenlerinin mesleki yeterlilik ile ilgili algılamaları. *International Conference on New Trends in Education and Their Implications (ICONTE)*, 11-13 Kasım, Antalya.
- Çevik, O. ve Yiğit, S. (2009). Eğitim fakültesi öğrencilerinin profillerinin belirlenmesi: Amasya üniversitesi örneği. *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 33 (1), 89-106.
- Demir, M. C. ve Gür, H. (2000). Türkiye, İngiltere ve Fransa'da işe alınma, çalışma hayatı ve ücret politikaları açısından öğretmenin durumu. II. Ulusal Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu, 10- 12 Mayıs, Çanakkale.
- Denzin, N. K., ve Lincoln, Y. S. (1998). *Collecting and interpreting qualitative materials*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Deryakulu, D. (2011). KPSS eğitim bilimleri sorularının genel öğretmen yeterliklerinin öğretim teknolojisi alanı ile ilgili alt yeterlik ve performans göstergeleri açısından incelenmesi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 1 (1), 1-23.
- Dilaver, H. H. (1996). İngiltere'de öğretmen alımı ve istihdam şartları. *Çağdaş Eğitim*, 21, 26-30.
- Dilekmen, M., Ercoşkun, M. H. ve Nalçacı, A. (2005). Öğretmen adaylarının akademik ve KPSS başarılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 304-315.
- Doğan, N. ve Şahin, A. E. (2009). Öğretmen adaylarının ilköğretim okullarına atanma durumunu yordayan değişkenler. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10 (3), 183-199.
- Eraslan, L. (2004). Öğretmenlik mesleğine girişte kamu personeli seçme sınavı (KPSS) yönteminin değerlendirilmesi. *International Journal of Human Sciences*, 1 (1), 1-31.
- Eren, A. (2012). Öğretmen adaylarının mesleki yönelimi, kariyer geliştirme arzuları ve kariyer seçim memnuniyeti. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20 (3), 807-826.
- Eurydice (2006). *The information network on education in Europe. The information database on education systems in Europe*. England: The Education System. <<http://www.eurydice.org>> (2013, Ağustos 20).
- Gündoğdu, K., Çimen N. ve Turan, S. (2008). Öğretmen adaylarının kamu personeli seçme sınavına (KPSS) ilişkin görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 9 (2), 35-43.
- Harper, N. W. ve Daane, C. J. (1998). Causes and reductions of math anxiety in preservice elementary teachers. *Action in Teacher Education*, 19, 29-38.
- Hotaman, D. (2011). Eğitim fakülteleri kendi öğrencilerini seçebilir mi? *Kuramsal Eğitimbilim*, 4 (1), 126-136.
- Jacobowitz, T., Delorenzo, L. ve Adirim, M. (2000). Incorporating concerns for diversity and social justice in admissions decisions. A paper presented at the annual meeting of the American Educational Research Association. (ED 477735).
- Kablan, Z. ve Turan, H. (2006). Öğretmenlik mesleğine girişte kullanılan kamu personeli seçme sınavı (KPSS) hakkında öğretmen adaylarının görüşleri. *Muğla Üniversitesi XV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, 13-15 Eylül 2006, s. 317, Muğla.
- Karaca, E. (2011). Öğretmen adaylarının kamu personeli seçme sınavı'na (KPSS) yönelik tutumları. *Akademik Bakış Dergisi*, 23, 1-18.

- Karagöl, Z., Baki, A. ve Yıldız, C. (2011). Fen edebiyat fakültesi öğrencilerine verilen formasyon eğitiminin akademik çevredeki yansımaları. 2. International Conference on New Trends in Education and Their Implications, 27 - 29 April, Antalya – Turkey, 1725-1733.
- Karagözoğlu, G. (2009). Türkiye’de öğretmen yetiştirme uygulamalarına genel bakış. Eğitimde Yansımalar: IX, 11-18.
- Karakuş, F. ve Akbulut Ö. E. (2010). Ortaöğretim matematik öğretmenliği programının öğretmen adaylarının matematiğe karşı öz-yeterlik algılarına etkisi. Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED), 4 (2), 110-129.
- Karasar, N. (2009). Bilimsel Araştırma Yöntemi (20. Basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Kaya, E., Haruroğlu Y., Keser S. ve Horoz A. (2011). Fen ve edebiyat fakültesi öğrencilerine verilen formasyon hakkında eğitim fakültesi öğrencilerinin bakışı. Doğu Coğrafya Dergisi / Eastern Geographical Review, 16 (26), 213-222.
- Landis, J. R. ve Koch, G. G. (1977). Theme asurement of observer agreement for categorical data. Biometrics, 33, 159-174.
- Lincoln, Y. S., ve Guba, E. G. (1985). Natural isticinquiry. Newbury Park, CA: Sage Publications, Inc.
- Miles, M. B., ve Huberman, A. M. (1994). Qualitative data analysis. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Morgil, İ., Seçken, N. ve Yücel, A. S. (2004). Kimya öğretmen adaylarının öz-yeterlik inançlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. BAÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 6 (1), 62-72.
- Murat, M., Aslantaş, H. ve Özgen, H. (2006). Öğretim elemanlarının sınıf içi eğitim-öğretim etkinlikleri açısından değerlendirilmesi. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 26 (3), 263-278.
- Nartgün, Ş. S. (2008). Aday öğretmenlerin gözüyle Millî Eğitim Bakanlığı’na bağlı eğitim kurumlarına öğretmen atama esasları. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 8 (2), 47-58.
- Neuman, W. L. (2012). Toplumsal araştırma yöntemleri: Nicel ve nitel yaklaşımlar I - II. Cilt (5. Basım). İstanbul: Yayın Odası.
- Okçabol, R. (2004). Öğrenci, öğretmen, öğretmen adayı ve öğretim elemanı gözüyle öğretmen yetiştirme. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 6-9 Temmuz, Malatya.
- ÖSYM, (2013). Kamu personel seçme sınavı (KPSS) kılavuzu, A grubu ve öğretmenlik. Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi, Ankara.
- Özer, B. ve Gelen, İ. (2008). Öğretmenlik mesleği genel yeterliklerine sahip olma düzeyleri hakkında öğretmen adayları ve öğretmenlerin görüşlerinin değerlendirilmesi. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5 (9), 39-55.
- Özder, H. (2012). Öğretmen adaylarının seçiminde uygulanan mülakat sınavının geçerlik ve güvenilirliği: KKTC örneği. Eğitim ve Bilim, 37 (166), 155-169.
- Pehlivan, İ. (1999). İş gören seçiminde görüşme yöntemi ve öğretmen seçiminde kullanılacak görüşme soruları. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 18, 181-192.
- Semerci, N. ve Özer, B. (2005). Tezsiz yüksek lisans ve üniversite son sınıf öğrencilerinin KPSS sınavına yönelik algıları. XIV. Eğitim Bilimleri Kongresi, Pamukkale Üniversitesi, 28-30 Eylül, Denizli.
- Sezgin, F. ve Duran, E. (2011). Kamu Personeli Seçme Sınavı’nın (KPSS) öğretmen adaylarının akademik ve sosyal yaşantılarına yansımaları. TSA, 15 (3), 9-22.

- Silverman, D. (2000). *Interpreting qualitative data: Methods for analysing talk, text and interaction*. Thousand Oaks, CA: SAGE.
- Şahin, İ. (2011). Öğretmen adaylarının öğretmen istihdamı ve mesleki geleceklerine ilişkin görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, Educational Sciences: Theory & Practice*, 11(3), Yaz/Summer, 1167-1184.
- Şahin Taşkın Ç. ve Hacıömeroğlu G. (2010). Meslek bilgisi derslerinin öğretmen adaylarının profesyonel gelişimindeki önemi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28 (Temmuz 2010/II), 165-174.
- Tabancalı, E. ve Çelik, K. (2013). Öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlikleri ile öğretmen öz-yeterlilikleri arasındaki ilişki. *International Journal of Human Sciences*, 10 (1), 1167-1184.
- Tösten, R., Elçiçek Z., ve Kılıç, M. (2012). İlköğretim öğretmenlerinin kamu personeli seçme sınavına (KPSS) yönelik görüşlerinin belirlenmesi (Kars ili örneği). *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (DÜSBED)*, 4 (7), 109-123.
- Tümkaya, S., Aybek, B. ve Çelik, M. (2007). KPSS'ye girecek öğretmen adaylarındaki umutsuzluk ve durumluk - sürekli kaygı düzeylerini yordayıcı değişkenlerin incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 7 (2), 953 – 974.
- Ubuz, B., ve Sarı, S. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğini seçme nedenleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13 (2), 113-119.
- Uras, M. ve Kunt, M. (2005). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğinden beklentileri ve beklentilerinin karşılanmasını umma düzeyleri. XIV. Eğitim Bilimleri Kongresi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 28-30 Eylül, Denizli.
- Uygun, S. (2005). Türkiye'de geçici öğretmen istihdam sorunu. XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 28-30 Eylül, Denizli: Anı Yayıncılık, 589-595.
- Uygun, S. (2010). Türkiye'de öğretmen adaylarının seçimi ile ilgili bazı uygulamaların tarihsel analizi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30 (3), 707-730.
- Uygun, S., Ergen, G. ve Öztürk, İ., H. (2011). Türkiye, Almanya ve Fransa'da öğretmen eğitimi programlarında uygulama eğitiminin karşılaştırılması. *İlköğretim Online*, 10 (2), 389-405. <[Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr>>.
- Varış, F. (1994). *Eğitim Bilimine Giriş*. Konya: Atlas Kitapevi.
- Wang, A., Coleman, A., Coley, R. ve Phelps, R. (2003). *Preparing teachers around the world. Policy Information Report*. Princeton, NJ: Educational Testing Service.
- Wiersma, W. (2000). *Research methods in education: An introduction (7th ed.)*. Massachusetts: Allyn & Bacon.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, K. ve Altınkurt Y. (2011). Öğretmen adaylarının Türk eğitim sisteminin sorunlarına ilişkin görüşleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8 (1), 944-973.
- Yılmaz, K. (2010). Sosyal bilgiler eğitimindeki sorunlar ve çözüm önerileri: öğretim elemanlarının görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8 (4), 839-867.
- Yiğit, N. ve Akdeniz, A., R. (2004). Öğretmen adaylarının Fen-Edebiyat fakültesindeki problemleri, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 12 (1), 77-84.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

The basis of teacher selection is choosing the qualified teacher who can provide an efficient education in education process and maintaining this process suitably for its purpose. For this reason, the issue of choosing a qualified teacher is considerably difficult. It has been stated in the researches performed in recent years that the pre-service teachers need to be selected through a process that involves ability, motivation, success and quality measures for a qualified teacher selection. Pre-service teachers were assigned with %15 of their General Ability Test (GAT) score, %15 of their General Knowledge Test (GKT) score, %20 of their Educational Sciences Test (EST) score and %50 of their Teaching Content Knowledge Test (TCKT) score in August 2007. The aim of the examination of teacher selection is to choose and to be able to assign the qualified teacher. However, when lack of assignments and the graduate number trained in universities' Faculties of Education are taken into consideration, it is revealed that this examination is made solely with the aim of elimination. Lack of assignment in some fields, working conditions of the profession, the mere existence of PPSE (KPSS) and many reasons as such both negatively affect undergraduate study of pre-service teachers and cause them to have concerns for the future. Hence, it is an important issue to research the views of pre-service teachers about these problems and to improve various suggestions about the issue.

Purpose of the study

The purpose of this research is to determine the views of pre-service teachers from the Department of Science and Mathematics Field Education of Faculty of Education about the issues such as the process of field teacher selection and assignment.

Methodology

Descriptive research method was employed in this research with the purpose of acquiring thorough information from pre-service teachers about their views. In determining the participants of this research, criterion sampling method, one of purposeful sampling methods, was applied. The participants of this research are comprised of 180 pre-service teachers studying at a university in Aegean Region at 4th and 5th grades of Physics, Chemistry, Biology, and Mathematic Teaching of the Department of Secondary Science and Mathematics Education Fields Teaching of the Faculty of Education. A questionnaire consisted of 7 open ended questions employed in this research so as to determine the thoughts of pre-service teachers about the research problem. The questions focused on the opinions of pre-service teachers about the selection and assignments of field teaching. The data were acquired in spring term of 2012-2013 school years. The data collected as a result of the research process were subjected to content analysis.

Results and Discussion

Considering the results, when the pre-service teachers' opinions about PPSE are taken on board, it is revealed that they expressed negative opinions about the selection with exam in general. The candidates complain that they can profess by taking an examination after 5 years of education in field teaching in secondary education system. In the acquired results, it is brought to light that the pre-service teachers find PPSE unsuitable for the objective of teacher

selection; it is an examination that is merely based on the evaluation of knowledge, rather than the evaluation of teaching performance. When their opinions about PPSE Teaching Content Knowledge Test (TCKT), which was put into practice this year, are considered, it can be said that the pre-service teachers experience a great uncertainty. Additionally, they stated the reason for this uncertainty is that the examination was announced late and they cannot know about the content of the exam for the reason that there is little statement made about the examination. The pre-service teachers consider the content knowledge test necessary, which was put into practice in 2013 in our country, since it separates those who have knowledge from those who do not, it has a high weight score and it provides the selection of a qualified teacher. Nevertheless, when the pre-service teachers are asked about how much adequate they find themselves in PPSE TCKT, it is uncovered that many of them find themselves inadequate. According to the results of the research, the pre-service teachers look positively to selection via interview, for it provides an evaluation of communication skills which is an important issue in teaching and it also provides the evaluation of many aspects. Many of pre-service teachers stated that field knowledge test and interview method that need to be used in the selection of field teacher. It is thought that a selection via interview will provide a quality selection, if it is made objectively. Besides, when the results are considered, it can be said that many of the pre-service teachers do not want the fields such as general knowledge and general ability to be asked in PPSE, they want the exam based on the evaluation of pedagogical content knowledge which teaching requires. Pre-service teachers stated that there are not enough teacher assignments although there is a great need for field teachers in our country. They also declared that the graduate number increases in virtue of the insufficient assignments and the Faculty and Ministry of National Education needs to cooperate in student admission to teaching fields for this reason. Besides, it is deduced from the results that only the graduates of Faculty of Education have the right to profess teaching and the graduates of Faculty of Arts and Sciences should not stand in the way of the graduates of Faculty of Education by receiving initial teacher training.